

උභයාර්ථ ලෝක සංසිද්ධිය සාධනය පිළිබඳ විමසුමක්

පුජ්‍ය අක්මීමන ධම්මපාල හිමි

සියලු සත්වයන් අතුරෙන් මිනිසා ශ්‍රේෂ්ඨ සත්වයා ලෙස බුදු දහමෙහි අවධාරණයට ලක් කොට තිබේ. “මිනිසන් බව ලැබීම දුර්ලභ ය, එය දුක සේ ලැබිය යුතු ය”¹ යනුවෙනි. බුද්ධ වචනය පිළිබඳ සලකා බලන විට මෙය වඩාත් පැහැදිලි වෙයි. බුදුරජාණන් වහන්සේ දේවත්වයට පත්වීම ඉතා දුර්ලභ කාරණයක් වශයෙන් නො වදාළහ. මින් ප්‍රකට වන්නේ මිනිසන් බව ලබා ගැනීම ඇතැම් කරුණුවලින් දේවත්වයක් ලබනවාට වඩා දුර්ලභ හා වැදගත් වන බව ය. බොහෝ මිනිසුන් සමාජයේ දැකිය හැකි නිසා මිනිසෙකු වී ඉපදීම දුර්ලභ බව ඇතමුන්ට වටහා ගැනීම අපහසු ය. නමුත් මෙය තවදුරටත් පැහැදිලි කර දැක්වීමට බුදුරජාණන් වහන්සේ “කානකච්ඡොපමාව”² ගෙනහැර දැක්වූහ. එනම් මිනිසෙකුවීම කණකැස්බෑවෙක් විය සිදුරෙන් එළිය බලන්නාක් බඳු අතිශය දුර්ලභ සිද්ධියක් බව ය. මිනිසන් බව බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින් මේ තරම් අගය කරන ලද්දේ කුමක් නිසාදැ යි සලකා බැලිය යුතු ය.

තුන්ලොවට ශ්‍රේෂ්ඨතම පුද්ගලයා වූ ලොචතුරා බුදුරජාණන් වහන්සේ ද මිනිස් මවකගේ කුසින් උපන් සියලු මිනිස් දුර්වලකම් නැති කර දැමූ මිනිසෙකි. එසේ ම පසේ බුදුරජාණන් වහන්සේලා ද මිනිසුන් ය. අග්‍රශ්‍රාවකයන් වහන්සේලා ද ධ්‍යාන අභිඥා හා සිවුපිළිසිඹියාපත් මහරහතන් වහන්සේලා ද මිනිසුන් ම ය. මේ අනුව ‘මිනිස් මනස’ බුද්ධත්වය යන ශ්‍රේෂ්ඨතම පදවිය දක්වා දියුණු කළ හැකි බව වටහා ගත යුතු ය. මේ නිසා බුද්ධත්වය පසේ බුද්ධත්වය මහරහත් බව මෙන් ම සියලු ගුණ ධර්ම වැඩීමට ද යෝග්‍ය වූ තෝතැන්නක් වන්නේ මිනිස් ජීවිතය යි. බුද්ධත්වය සඳහා පෙරැම් පුරන අයෙකු ප්‍රථම නියත විචරණය ලැබීමේ දී මිනිසෙකු වී සිටීම අත්‍යවශ්‍ය කරුණකි. “මනුස්සත්තං ලිංග සම්පත්ති”³ යන්නෙන් ඒ බව පැහැදිලි වෙයි.

මේ නිසා මේ තරම් කලාතුරකින් ලැබෙන මහත් ලාභයක් වූ මිනිසන් බව ලබා ඇති සත්පුරුෂයන් මනා සිහි බුද්ධියෙන් හා නුවණින් යුක්ත ව ජීවත් විය යුතු යි. නමුත් මේ මිනිස් සමාජය තුළ මිනිස් වෙසින් හැසිරෙන ප්‍රේතයන් ද, තිරිසනුන් ද දැකිය හැකි ය. එය ඉතා ම අවාසනාවන්ත තත්වයකි. නියම පරමාර්ථ මිනිසා මිනිස් ජීවිතයේ වටිනාකම මනාව තේරුම් ගෙන පවිත්‍ර වෙන් ව පිනෙහි යෙදෙමින් මෙලොව පරලොව දියුණුව උදාකරගනී. දෙලොව දියුණුවට අදාළ වන කරුණු මහත්

රාශියක් බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කළහ. මෙහි දී ව්‍යග්ඝපජ්ජ සූත්‍රය ආශ්‍රයෙන් කරුණු කිහිපයක් සඳහන් කළ හැකි ය.

උට්ඨාන සම්පදා, ආරක්ඛ සම්පදා, කල්‍යාණමිත්තතා, සමජීවිකතා යනුවෙනි. මෙලොව දියුණුවට අදාළ වන කරුණ හතරක් ද සද්ධා සම්පදා, සීල සම්පදා, වාග සම්පදා, පඤ්ඤා සම්පදා යනුවෙන් පරලොව දියුණුවට අදාළ වන කරුණු හතරක් ද එම සූත්‍රයෙහි සඳහන් ව ඇත.

උට්ඨාන සම්පදා

මෙහි උට්ඨාන සම්පදා යනු මහජනයා දිවි පැවැත්ම සඳහා කරන වෙළඳාම්, ගොවිතැන්, රාජ්‍ය සේවය, කර්මාන්ත, ගව පාලනය ආදිය ද සෙසු සියලු දැහැමි රැකියාවල ද නො පසුබවට උත්සාහයෙන් යුක්ත ව නිරත වීම යි. මෙහි දැහැමි රැකියා යන වචනය ඉතා වැදගත් ය. අධාර්මික රැකියා තෝරා බේරාගත් විට දැහැමි රැකියාවන් ගැන දැනුමක් ඇති කර ගත හැකි ය. වෙළඳාම ගැන සැලකූ විට “පඤ්චවිධ අධම්ම වජ්ජං පහාය ධම්මෙන සමෙන ජීවිකං කප්පෙති.” යනුවෙන් අධාර්මික වෙළඳාම් පහක් දක්වා ඒවායින් වෙන් ව ධාර්මික වෙළඳාමක නිරත වීම වැදගත් වන බව දක්වා ඇත. මස් වෙළඳාම, මස් පිණිස සතුන් වෙළඳාම, ජීවිත හානි කරන ගිනි අවි, කඩු, කිරිච්චි, බෝම්බ ආදී අවි ආයුධ වෙළඳාම, වස විස වෙළඳාම, මත් පැන්, මත් කුඩු, ගංජා, අබිං ආදී මත් ද්‍රව්‍ය වෙළඳාම අධාර්මික වෙළඳාම් ලෙස සැලකේ. එහෙත් අභාග්‍යකට මෙන් අද ඇතැම් බෞද්ධ ගෙවල්වල පිටුපස උරුම කොටුවකි. නැතිනම් කුකුල් කොටුවකි. හොර සුරාපොළකි. මේවා පව් උනන උල්පත් වැනි ය. මෙය ඉතා කණගාටුදායක තත්වයකි. බෞද්ධයන් මේවායින් වෙන් වීමට තරයේ සිතට ගත යුතු ය.

“නහි පාපං කතං කම්මං සජ්ජු ධිරංව මුච්චති,
ධහන්තං බාලමන්වෙති හස්මච්ඡන්තොව පාවකො”⁴

යන ගාථාවට අනුව දෙවූ වහා ම කිරි නො මිදෙන්නාක් මෙන් මිනිසා විසින් කරන පව් වහා නො මෝර යි. නමුත් එය අළු යට වූ ගින්දරක් මෙන් අනුවණයා දවමින් ලුහු බදියි. මේ නිසා පවෙහි විපාක පිළිබඳ සලකා උත්සාහයෙන් යුක්ත ව ධාර්මික ව ජීවනෝපාය සකස් කර ගත යුතු ය.

එ සේ ම “දක්ඛාධ හොති, අනලසා සබ්බකිච්චෙසු”⁵ යන්නෙහි තමා කරන සියලු කටයුතු වල දී දැක බවක් ඇති කර ගැනීම, කුසිත බවින් තොර වීම, විර්යවන්ත වීම, දැඩි අධිෂ්ඨානය, කළ යුතු දේ විමසා කිරීම ආදිය ද මෙයට ගැනෙයි. කොතරම් බාධක කම් කටොලු ආවත් යහපත් කටයුත්තක දී “වායමෙව පුරිසො යාව අත්ථස්ස නිප්ඵදා”⁶ යන බුද්ධ වචනයට අනුව තමාගේ බලාපොරොත්තුව සඵල වන තුරු උත්සාහය අත් නො හැරිය යුතු බව දක්වා තිබේ. සිද්ධාර්ථ බෝසතුන් එදා ඇසතු රුක මුල වජ්‍රාසනාරූඪ වූයේ ද දැඩි අධිෂ්ඨානයකින් යුක්ත ව ය. එනම් මගේ ශරීරයේ මස් ලේ විසලී ගිය ද ඇට සම් නහරු පමණක් ඉතිරි වුව ද ලොව්තුරා බුද්ධත්වය ලබා ගෙන මිස මින් නො නැගිටිමි’යි යන උදාර අදහස පෙරදැරි කරගෙන ය.

“න වින්තයන්තො පුරිසො විසෙසමධිගච්ඡති”⁷ යන බුද්ධ වචනයෙන් යම් කටයුත්තක දී නො සිතා නො විමසා ක්‍රියා කරන පුද්ගලයා කිසි විටකත් ඒ පිළිබඳ ව විශේෂ අවබෝධයක් නො ලබයි යන කරුණු පැවසේ. එසේ ම “පඤ්ඤානුයාතං විරියං වදන්ති සබ්බත්ථසිද්ධි ගහනග්ගහත්ථං”⁸ යන්නෙන් සිහි නුවණින් විමසා විරියයෙන් කටයුතු කරන කල එම විරිය සියලු යහපත සලසා දීමට උතුම් අතක් මෙන් වන්නේ යැයි දක්වා ඇත.

ආරක්ඛ සම්පදා

තම දැන දෙපය වෙහෙස කොට දහඩිය වගුරවා නුවණ යොදවා දැනුම් ලෙස උපයා ගත් ධනය දේපළ ආදිය ගින්නෙන්, ජලයෙන්, සොර සතුරු උවදුරු ආදියෙන් විනාශ වී යා නො දී රැක ගැනීම ආරක්ඛ සම්පදා යනුවෙන් හැඳින් වේ. ධනය නැති පුද්ගලයාට ජීවිතය පවත්වාගෙන යාම ඉතා දුෂ්කර ය. “දාළිද්දියං හික්ඛවෙ මහා දුක්ඛං”⁹ යන්නෙන් ධනය නැතිකම හෙවත් දිළිඳුකම ජීවිතයට මහා දුක්ඛ බව බුදුරජාණන් වහන්සේ වදාළහ. එහෙත් ධාර්මික පුද්ගලයා වෙත ධනය එක් රැස් වන්නේ වේයා තුඹස බදින්නා මෙන් ඉතා සෙමිනි. ඔහු අයුතු ධනෝපායනයන්හි නො යෙදීම අසාධාරණ ලෙස අධික ලාභ නො ලැබීම ඊට හේතුව යි. “හිරිමතා දුජ්ජිවිං නිච්චං සුචි ගවෙසිතො”¹⁰ නිතර නිවැරදි හා යුතු අන්දමින් ධනය සොයන පවි කිරීමට ලැජ්ජාව හා භය ඇති තැනැත්තාට ජීවත් වීම දුෂ්කර කාර්යක් වෙයි. නමුත් නියම ධර්මානුකූල ජීවිතය මෙය යි. “සුජිවං අහිරිකෙන කාකසුරෙන ධංසිතා”¹¹ පවි කිරීමට ලැජ්ජාව හා බිය නැති කපුටෙකු මෙන් ගසා කැමෙහි දැකූ වුවන්ට ජීවත් වීම පහසු ය. නමුත් මෙය ධර්මවිරෝධී ජීවන ක්‍රමය යි. අද නොයෙක් අයථා ක්‍රම මගින් කලු සල්ලි නමින් ලැකූ ගණන් මුදල් උපයන්නෝ සමාජයේ ජීවත් වෙති. නමුත් මෙලොව ද හරි හැටි නින්දක් හෝ මානසික සැනසුමක් නැති ඔවුන්ට පරලොව දී නරකය ආදී වූ අපා දුක්කට පත් වීමට සිදු වේ. “න කභාපන වස්සෙන තිත්තිකාමෙසු විජ්ජති”¹² රන් කහවණු වැස්සක් වැස්ස ද පෘථග්ජනයාට එයින් ද සන්තෘප්ත වීමට නො හැකි වෙයි. කෙසේ වුව ද ධාර්මික ව උපයා ගත් ධනය ආරක්‍ෂා කර ගැනීම සඳහා විධි විධාන යෙදීම අවශ්‍ය කරුණකි.

කල්‍යාණ මිත්තතා

දියුණුව සඳහා යහපත් කල්‍යාණ මිත්‍රයන්ගේ ආශ්‍රය බොහෝ සේ ඉවහල් වේ. එහෙත් සමාජය බෙහෙවින් පිරි පවතින්නේ අසත්පුරුෂ පාපමිත්‍රයන්ගෙනි. එහෙත් ඔවුහු හැසිරෙන්නේ කතා බස් කරන්නේ කල්‍යාණ මිත්‍රයන් ලෙසිනි. “ලොහඬිඪමාසොව සුවණ්ණච්ඡන්තො”¹³ යන පාඨයේ සඳහන් වන පරිදි මොවුන් රනින් ඔප කළ ලෝහ කාසි බඳු ය. නියම රන් තෝරා ගැනීමේ දී පිට ඔපයට නො රැවටී උරගා කපා පුළුස්සා බලා තීරණය කරන්නාක් මෙන් තමාගේ ආශ්‍රයට සුදුසු සීලාදී ගුණයෙන් යුත් යහපත් කල්‍යාණ මිත්‍රයෙකු තෝරාගත යුත්තේ සෑහෙන කාලයක් සිහි නුවණින් යුක්ත ව ළඟින් ආශ්‍රය කිරීමෙනි. තමාට වඩා උසස් හෝ සම අදහසින් යුත් මිත්‍රයන් නො ලැබෙන කල බාල අනුවණයන්ගේ ඇසුර සිදු කරනවාට වඩා තනිව ජීවත් වීමේ අදහස දැඩි කර ගැනීම සුදුසු වෙයි.

“වරං වෙ නාධිගච්ඡෙය්‍ය - සෙය්‍යං සදිසමන්තනො,
එකවරියං දළ්භං කයිරා - නත්ථි බාලෙ සභායතා”¹⁴

සෝවාන් වීමට පිං ඇති අජාසත් රජු අපායගාමී වූයේ දෙවිදකුන්ගේ පාප මිත්‍ර ආශ්‍රය නිසා ය. නරක මිතුරන්ගේ ආශ්‍රය නිසා විශේෂයෙන් ම සුරාවට සුදුවට ස්ත්‍රී ලෝලත්වයට පත් වීමෙන් තමාගේ ගේ දොර පවා අහිමි කරගෙන භයානක ලෙඩ රෝගවලට ද ගොදුරු වී අසරණ ව මහමඟට බසින අයගේ සංඛ්‍යාව වේගයෙන් ඉහළ යන බව සමාජය දෙස විමසුම් ඇසින් බලන කල පෙනී යයි.

තමාගේ වාසිය පමණක් බලන අඤ්ඤදත්ථුහර, කතාවෙන් පමණක් සියල්ල කරන බව පෙන්වා වැඩක් පැමිණි කල මඟ හරින වච්චරම, තමා ඉදිරියේ දී තමාගේ ගුණත් නැති කල අගුණත් පවසන අනුප්පියභානී, අපායගාමී වීමට මඟ පෙන්වන අපාය සභාය ආදී අය ද පවිටු මිතුරන් බව දැන දුරින් දුරු කළ යුතු වේ.¹⁵ “යානි කානිචි භික්ඛවෙ භයානි උප්පජ්ජන්ති, උපස්සග්ගානි උපද්දවානි උප්පජ්ජන්ති, සබ්බානි කානි බාලතො උප්පජ්ජන්ති නො පණ්ඩිතො.”¹⁶ යම්කිසි බිය උවදුරු කරදර ආදියක් පැමිණෙන්නේ නම් ඒ සියල්ල කල්‍යාණ මිත්‍රයන් නිසා නො ව ගුණ නුවණින් හීන බාලයන් නිසා ම පැමිණෙයි.

දිනක් අනද හිමියන් “ස්වාමීන් මේ බුදු සසුන්හි ලැබෙන දියුණුවෙන් අඩක් ම කල්‍යාණ මිත්‍රයන්ගේ ආශ්‍රය නිසා ලැබෙයි යැයි මම කල්පනා කරමි.”¹⁷ යැයි පැවසූ විට බුදුරජාණන් වහන්සේ “මාහෙවං ආනන්ද මාහෙවං ආනන්ද සකලමෙවහිදං බ්‍රහ්මවරියං ආනන්ද යදිදං කල්‍යාණමිත්තතා”¹⁸ යනුවෙන් ආනන්දය එසේ නො කියන්න එසේ නො කියන්න. මේ බුදු සසුන්හි මුළු දියුණුව ම පවතින්නේ කල්‍යාණ මිත්‍ර ආශ්‍රය හේතු කොටගෙන යැයි වදාළහ. කල්‍යාණ මිත්‍රයන්ගේ ආශ්‍රයෙහි ඇති වැදගත්කම මින් පැහැදිලි වෙයි. කල්‍යාණ මිතුරාගේ ලක්ෂණ තුනක් පැහැදිලි ව දැකගත හැකි ය. “සුවින්නීව චින්නී භොනි, සුභාසිත භාසි, සුක්කත කම්මකාරී”¹⁹ යනුවෙන් හෙතෙම යහපත් දෙයක් ම සිතයි. යහපත් දෙයක් ම කතා කරයි. යහපත් දෙයක් ම කිරීමට උත්සාහ දරයි.

සැමවිට ම තමාට උපකාර කරන උපකාරක මිත්‍රයා ද සැපතේ දී මෙන් ම විපතේ දී ද තමාව අත් නො හැර තමා හා එක්ව සිටින සමාන සුඛ දුක්ඛ මිත්‍රයා ද, දුසිරිතෙන් මුදවා සුසිරිතෙහි යොදවාලමින් තමාට යහපතක් සලසා දෙන අත්ථක්ඛායී මිත්‍රයා ද, තමාගේ අනභිවාද්ධියෙහි අසතුටු වන අභිවාද්ධියේ දී සතුටු වන අනුකම්පක මිත්‍රයා ද කල්‍යාණ මිත්‍රයෝ වෙති.²⁰

“පණ්ඩිතො සීල සම්පන්නො ජලමග්ගීව භාසති”²¹ සීලාදියෙන් යුත් යහපත් කල්‍යාණ මිත්‍රයන් ආශ්‍රය කරන්නා කඳු මුදුනක දැල් වූ ගින්නක් මෙන් බබළන්නේ ය. කල්‍යාණ මිත්‍ර සේවනය දෙලොව අභිවාද්ධිය සඳහා බෙහෙවින් හේතු වෙයි.

සමජීවිකතා

තමාගේ ආදායමේ පමණ දැන වියදම් කිරීම සමජීවිකතා නම් වෙයි. ආදායමට වඩා වියදමට පෙලඹෙන මිනිසා ණය කාරයෙකු වී දුක්ඛිත ජීවිතයකට උරුමකම්

කියයි. සමාජයේ බොහෝ දෙනාගේ පිරිහීමට හේතුව නම් ආදායම් පමණ නො දැන අනුන් අනුකරණය කරමින් කැමි බිම් ඇඳුම් පැළඳුම් ගේ දොර උපකරණ ආදියට වියදම් කිරීම යි. විශාල ආදායම් ලබන තැනැත්තෙක් ඉතා අඩුවෙන් වියදම් කර මසුරු කමින් ධනය රැස් කරයි නම් එය සමජීවිකතාව නො ව විසමජීවිකතාව යනුවෙන් හැඳින්විය හැකි ය. ධනවතුන්ට බොහෝ ධනය උපයා ගැනීමට හැකි වන්නේ උත්සාහය මෙන් ම පෙර කරන ලද පින් හේතු කොටගෙන ය. එසේ ලබන ධනයෙන් තමා හා තම අඹු දරුවන් සුවසේ පෝෂණය කරන අතර රටට ජාතියට ආගමට ද සේවයක් සිදු විය යුතු ය. එසේ නොමැති ව තමාට හෝ රට ජාතිය ආගමට ප්‍රයෝජනය පිණිස නො වන ධනය එක් රැස් කිරීම ම එක ම සැපත ලෙස සලකන ලෝභී ධනවතාගේ වස්තුව "රක්ඛසාදිග්ගහිත පොක්ඛණියො විය" යන උපමාවට අනුව රකුසන් විසින් අරක් ගත් කිසිවෙකුටත් ප්‍රයෝජන පිණිස ගත නො හැකි පස් පියුමෙන් සැඳි සිසිල් දිය පිරුණු පොකුණකට උපමා කොට ඇත.

මෙ නිසා ධනය ඉපයීම මෙන් ම අනවශ්‍ය ලෙස වියදම් නො කිරීමටත් අවශ්‍ය ලෙස වියදම් කිරීමෙන් ධනයෙන් නිසි ලෙස වැඩ ගැනීමටත් ඉගෙන ගත යුතු ය. එසේ නො වුව හොත් තමාගේ ධනය ම තමාට අනර්ථය පිණිස හේතු විය හැකි ය.

මෙලොව ජීවිතය හොඳින් පවත්වා ගැනීම සඳහා මෙම කරුණු ආධාරවත් වේ. පරලොව ජීවිතය සාර්ථක වීම සඳහා සද්ධා, සීල, වාග, පඤ්ඤා යන සම්පත් හතර බෙහෙවින් උපකාරී වෙයි.

සද්ධා සම්පදා

"සද්දො හොති සද්දහති තථාගතස්ස බොධිං ඉතිපි සො භගවා අරහං....."²² ආදී ලෙසින් මෙහි දී ශ්‍රද්ධාව ලෙස හඳුන්වා ඇත්තේ නව අරහාදී බුදු ගුණ කෙරෙහි සැකයක් හෝ විමතියක් පහළ නො කර බුද්ධත්වය හා බුදු ගුණ පිළිබඳ කරුණු දැනගෙන ඇති කර ගන්නාවූ පැහැදීම යි. ලොචතුරා බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ඥානය මට ද සංසාර ස්වභාස පිළිබඳ අවබෝධයක් ලබා ගැනීමට හා සංසාර දුකින් එතෙර වීම සඳහා ප්‍රමාණවත් වේ යැයි පිළිගැනීම ශ්‍රද්ධාව යි. මේ අනුව මෙය ශාස්තෘප්‍රාමාණිකත්වයෙන් ගැනීම ලෙස හැඳින්විය හැකි ය. හේතු සාධක ඇති ව ශ්‍රද්ධාව තහවුරු බවට පත් කර ගන්නේ සෝවාන් පුද්ගලයා ය. "බුද්ධෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගතො හොති ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගතො හොති සංසෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගතො හොති අරියකන්තෙහි සීලෙහි සමන්තාගතො හොති"²³ යනුවෙන් සඳහන් වන පරිදි බුදුරජාණන් වහන්සේ කෙරෙහි මෙන් ම ධර්මය කෙරෙහි ද සංසයා කෙරෙහි ද නො වෙනස් වන පැහැදීමක් උසස් සීලයකින් යුක්ත වීමත් සෝවාන් ආර්ය උතුමා තුළ ඇති ශ්‍රද්ධාවේ ස්වභාවය යි.

සාමාන්‍ය පොදු ව්‍යවහාරයේ දී ශ්‍රද්ධාව යනුවෙන් හඳුන්වන්නේ පහත් හැඟීම යි. එනම් අප විහාරයකට, සෑ මළුවකට හෝ බෝ මළුවකට ගොස් පහනක් දල්වන මල් පූජා කරන අවස්ථාවන්හි දී එම ස්ථානවල පවත්නා ආගමික සිරියාව මුල් කොටගෙන අප සිත් සතන් තුළ පහළ වන්නේ පහත් හැඟීම යි. මේ පහත්

හැඟීම ශ්‍රද්ධාව යැයි බොහෝ දෙනෙක් කල්පනා කරති. එහෙත් ශ්‍රද්ධාව යනු වෙනත් කරුණකි. නමුත් ඉහත සඳහන් කළ පහත් හැඟීම වැරදි දෙයක් හෝ අනවශ්‍ය දෙයක් නො වේ. එසේ වුවත් එම පහත් හැඟීම ශ්‍රද්ධාව ලෙස හැඳින්වීම නිවැරදි නො වේ.

ආලවක යක්ෂයා බුදුරජාණන් වහන්සේගෙන් ‘‘කථංසු තරතී ඔසං’’²⁴ යනුවෙන් මේ සංසාර නැමති සැඩ පහර තරණය කරන්නේ කෙසේ දැයි විමසූ අවස්ථාවේ දී බුදුරජාණන් වහන්සේ ‘‘සද්ධාය තරතී ඔසං’’²⁵ යැයි සැඩ පහර තරණය කිරීමට අවශ්‍ය වන මූලික ගුණ ධර්මයක් වශයෙන් ශ්‍රද්ධාව දැක්වූහ. ශ්‍රද්ධාව අප කා තුළත් වඩා ගත යුතු ගුණයකි. ශ්‍රද්ධාවන්තයා තුළ දක්නට ඇති ලක්ෂණ හතක් විසුද්ධිමග්ගයේ දී දක්වන්නේ මෙසේ ය.

01. ලෝකික සැප සම්පත් කිසිවක් අපේක්ෂාවෙන් තොර ව පරිත්‍යාග කිරීම.
02. බුද්ධාදී ආර්ය උතුමන් දැකීමට ඇති කැමැත්ත.
03. ධර්ම ශ්‍රවණයට ඇති කැමැත්ත.
04. ප්‍රීති බහුල වීම.
05. රජ ඇමති ආදී අය සමඟ ගැටී සිටීමට නො කැමති බව.
06. තමා තුළ ඇති වරද වසා දැමීමට උත්සාහ නො කිරීම.
07. පැහැදිය යුතු තැන පැහැදීම.²⁶

ආදී කරුණුවලින් යුක්ත වීම ශ්‍රද්ධා සම්පදාවෙහි පූර්ණත්වය බව මෙහි දී දැක්විය හැකි ය. ශ්‍රද්ධාව අමූලිකා ශ්‍රද්ධාව හා ආකාරවතී ශ්‍රද්ධාව වශයෙන් ද දෙයාකාර ව විස්තර වන තැන් දක්නට ලැබේ.

සීල සම්පදා

සීලය යනු සංවරය යි. තැම්පත් බව යි. ‘‘කායවාචානං සමෝධානං සීලං’’²⁷ යන්නෙන් එය ප්‍රධාන වශයෙන් කයින් හා වචනයෙන් සිදු වන වැරදිවලින් වෙන් වීම සීලය වශයෙන් අර්ථකතන සපයා තිබේ. පර පන නැසීම ආදී වැරදිවලින් වෙන් වීම වාරිත්‍ර සීලය යි. යහපත්හි එනම් සත්වයන්ට දයාව කරුණාව දැක්වීම වාරිත්‍ර සීලයක් බව දැකිය හැකි ය. සෑම සීලයක් ම මෙම වාරිත්‍ර හා වාරිත්‍ර යන අංග දෙකට ඇතුළත් ය. මීට අයත් නො වන සීලයක් නොමැත. සිල්වතාගේ සිල් සුවද දසන පැතිරී යයි. එය සඳුන් දැ සමන් ආදියෙහි සුවදටත් වඩා උසස් වූවකි. එසේ ම ‘‘සීලං සග්ගස්ස සොපාණං’’ යන්නෙන් සිල්වත් දිවි පැවැත්ම දෙවිලොවට යාමට හිණිමඟක් බඳු වේ යැයි සඳහන් වේ.

හිතියාගේ නිත්‍ය ශීලය පඤ්ච ශීලය යි. පන්සිල් රකින පුද්ගලයා මුළු ලොවට ම අහය දානය දෙන්නෙකි. පෙර උතුරු වඩුන්නාව නම් ගමෙහි විසූ එක් උපාසකයෙක් පිංගල බුද්ධරක්ඛිත තෙරුන්ගෙන් පන්සිල් ගෙන කැළයට ගිය කල්හි පිඹුරෙක් සිරුර

වෙලා ගනිද්දී පිඹුරාට කිසිදු හිංසාවක් සිදු නො කර තමාගේ අනෙහි වූ තියුණු පොරව ඉවතට විසි කර පිරිසිදු සීලය ම ආවර්ජනා කළ විට එම ගුණ බලයෙන් පිඹුරා ඉවත් ව ගිය පුවතක් මනෝරථපූරණී අවධිකථාවෙහි සඳහන් වෙයි.

අදින්නාදානා යන්නෙන් නුදුන් දෙය ගැනීම හෙවත් සොරකම අදහස් වෙයි. එහෙත් සොරකම යනු ගෙවල් බිදීම මං පැහැරීම ආදිය පමණක් නො ව අල්ලස් ගැනීම් සොරට මැනීම් කිරීම් නියම රන් බව අඟවා බොරු රන් හෝ බාල රන් කිරීම හොර මුදල් ගනුදෙනු ආදි සියල්ලම මීට අයත් ය.

නීත්‍යනුකූල ව විවාහ වූ අඹුසැමියන් ඔවුනොවුන්ගෙන් බැහැර කම් සැප විදීම කාමමිථ්‍යාවාරය යි. තිරිසන් ලෝකයේ කාමාසාව සංසිදුවා ගැනීමට නියමිත තැනක් හෝ මව පියා දුව පුතා ආදී වශයෙන් වූ පුද්ගල විශේෂත්වයක් හෝ නොමැත. නූතන මිනිස් සමාජය ද ක්‍රමයෙන් එම පහත් දීන තත්වයට ඇද වැටීම අතිශය කණගාටුදායක ය. අතීතයේ විවාහ දිවියට පා තබන අයගේ ප්‍රධාන බලාපොරොත්තුව වූයේ යහපත් දූ දරුවන් ලැබීම ය. එය කාමුකත්වය මුල්කොටගත් සම්බන්ධයක් නො වේ. එහෙත් අද ඇතැම් අඹු සැමියෝ දරු ගැබ් ගබ්සා කරති. දෙමව්පියන් විසින් ලේ කැටි බිළිදු දරුවන් පවා මරා දමති. මව්පියන් නැති අනාථ දරුවන්ගේ සංඛ්‍යාව වේගයෙන් ඉහළ යයි. මාතෘත්වය හා පිතෘත්වය පැවතුණ ද එහි ගෞරවය වේගයෙන් පහළ යයි. සමාජ සාරධර්ම පිරිහී යයි. “බිරොදකීභූතා අඤ්ඤමඤ්ඤං පියවක්ඛුහි සම්පස්සතා”²⁸ අඹු සැමියන් ඔවුනොවුන් හා ප්‍රියමනාපව කිරි හා දිය මෙන් මනා සම්බන්ධතාවයකින් යුක්ත ව අන්‍යෝන්‍ය විශ්වාසයෙන් ස්වදාර ස්වපුරුෂ සන්තෘෂ්ටියෙන් කාලය ගත කිරීම නියම බෞද්ධ ගෘහස්ථ ජීවිතය යි. මෙබඳු දෙමව්පියන්ට ඇති උතුම් ම වස්තුව දරුවන් ය. “පුත්තා වන්ථු මනුස්සානං”²⁹ නකුල මාතා හා නකුල පිතා දෙදෙනාගේ කතා පුවත මෙයට කදිම උදාහරණයකි.³⁰

මුසාවාදය නම් බොරුව යි. බොරු කීමට ලැජ්ජාව හා බිය නැති පුද්ගලයාට කළ නො හැකි පාපයක් නැත. අපරාධයක් නැත. ඕනෑම පහත් වැඩක් කර බොරු කියා එයින් නිදහස් වන්නේ යැයි සිතන හෙයිනි. අම්බලට්ඨික රාහුලෝවාද සූත්‍රයේ දී “එවමෙව බො රාහුල යස්සකස්සචි සම්පජාන මුසාවාදෙ නන්ටී ලජ්ජා නාහං තස්ස කිඤ්චි පාපං අකරණියන්ති වදාමි.”³¹ බෝධිසත්වයන් වහන්සේ අනවරාග්‍ර සංසාරයේ දී සත්‍ය වචනය ම කතා කළහ. එ බැවින් එහි ප්‍රතිඵල ලෙස බුදුරජාණන් වහන්සේගේ වචනය මහත් ඉහළින් පිළිගත්හ. මේ නිසා සත්‍ය වචනයේ වැදගත්කම දක්වා රාහුල හිමියන්ට අවවාද කරන බුදුරජාණන් වහන්සේ “තස්මාතිහ රාහුල භස්සාපි න මුසා භනිස්සාමිති එවං සික්ඛිතබ්බං”³² විහිළුවටවත් බොරුවක් නො කියමිසි හික්මිය යුතු යි මෙහි ලා වදාළහ.

මිනිසා නො මිනිසා කරන සුරාවෙන් වෙන් වීම ඉතා වැදගත් කරුණකි. මෙහි දී සුරාව යනුවෙන් මත් පැන් වර්ග පමණක් සැලකීම වරදකි. පුද්ගලයා මත් වීමට පත් කරන, ලෙඩ දුක් ළඟා කරන සුරැට්ටුවේ පටන් දුම්කොළ මුල්කොට නිපදවන සියලු ද්‍රව්‍යයන් ද නීත්‍යනුකූල හා නීත්‍යනුකූල නො වන සියලු මත්පැන් වර්ග ද මීට අයත් ය. එල්. එස්. ඩී. කොකේන්, මරිජුවානා, අබ්බං, හෙරෝයින් ආදී සියලු මත් ද්‍රව්‍ය

ද විවිධ මත් ඵන්තත් වර්ග ද Barbiturates Tranquilizers ආදී මත් පෙති වර්ග ද මිට අයත් ය. පුරාණ කාලයේ දී ඇතැම් අය යම් විටක රා අරක්කු ආදී මත් පැන් පානය කළහ. එහෙත් එය කළේ රහසිගත ව ය. නමුත් අද මත්පැන් පානය කිරීම ප්‍රසිද්ධියේ කරන ඉතා වැදගත් කාර්යක් ලෙස ඇතැම්හු කල්පනා කරති. අද සමහරුන් විහාරස්ථානවලට පැමිණෙන විට ද පදමට බී මත් වී සිටිති. ලංකාව ඉතා සීඝ්‍රයෙන් මත් උවදුරට ගොඳුරු වෙමින් පවත්නා රටකි. සියලු මත් ද්‍රව්‍ය මිනිස් සිරුරට එක සේ හානිකර ය. 1991 දී මහනුවර නගරයේ සිදු වූ බාල අපරාධ, ස්ත්‍රී දූෂණ, කාම අපරාධ, රිය අනතුරු, සියදිවි නසාගැනීම් පිළිබඳ සමීක්‍ෂණයක් කළ සමාජ විද්‍යා මහාචාර්යවරයෙකුගේ වාර්තාවේ සඳහන් වූයේ මේ අපරාධවලින් 96%ක් ම සිදු කරන අවස්ථාවේ මත් ද්‍රව්‍ය පාවිච්චි කර ඇති බව යි. තමාගේ එක ම දියණිය දූෂණය කළ බීමත් පියෙකුට විරුද්ධ ව උසාවියේ පැවති නඩු විභාගයක දී මව හඬමින් ප්‍රකාශ කළේ බීමත් පියවරුන් සිටින නිවෙස්වල වැඩිවියට පැමිණි දියණිවරුන් තබා ගැනීම අනතුරුදායක බව ය. මෙලොව දී අනේකවිධ ලෙඩ රෝගවලට පාත්‍ර වී තමාගේ ව්‍යාපාර කර්මාන්ත අඩපණ වී හෝ විනාශ වී රටට ණයකාරයෙක් වී පවුල් ජීවිතය අසාර්ථක වී පොදු සමාජයේ අපහාසයට හා කොන් විමට භාජනය වී ඉතා අඩු ආයුෂයක් ලැබීම මෙහි ප්‍රතිඵල ය. එ සේ ම ඉක්මනින් කේන්ති යාම වහා අමතක වීමේ ස්වභාවය අලස බව හා නිදිබර ගතිය ද සමාජයේ නුරුස්සන ගතිය ද මෙයින් ලැබෙන අනිටු විපාක වෙයි. මත් ද්‍රව්‍ය පාවිච්චිය මිනිසා නො මිනිසා වීමට ප්‍රධාන සාධකයක් වෙයි.

අයර්ලන්තයේ දුම් පානය හා මත් පැන් කරන මව්වරුන් ප්‍රසූත කළ දරුවන්ගෙන් 72%ක් අංගවිකල, මන්දබුද්ධික හෝ මළ දරු උපන් ය. අපේ රටේ ස්ත්‍රීන් වැඩි වශයෙන් මත් පැන් භාවිත නො කරන නමුත් දැන් දැන් සමාජයේ ඉහළ ම ස්තරවල හා පහළ ම ස්තරවල සිටින කාන්තාවන් මත් පැන් භාවිතයට හුරු පුරුදු වී ඇති බව හෙළිවී තිබේ. මෙය ජාතියේ විනාශය යි. ධර්මානුකූල ව සලකන විට අපායගාමී වීමට ද එසේ ම මිනිසක් බව ලැබුවේ නම් “උම්මාදස්ස හොති” උමතුචීමට හෝ අංගවිකල මන්දබුද්ධික වීමට මත් පැන් පාවිච්චි කිරීමේ අනුරූප විපාක වෙයි.

යහපත් ගුණ ගරුක වැඩදායක සීලාචාර නිරෝගී පුද්ගලයෙකු සමාජයට නිර්මාණය වන්නේ පස් පවින් වැළකීමෙන් ය. එහි චාරිත්‍ර සීලයත් චාරිත්‍ර සීලයත් අන්තර්ගත ය. මේ හැරුණු විට බ්‍රහ්මචරිය පංචසීලය, ආජීව අෂ්ටමක සීලය, අෂ්ටාංගික සීලය, නවාංග උපෝසථ සීලය, ගිහි දස සීලය ආදී සිල් ගෘහස්ථයන්ට විශේෂ දිනවල මෙන් ම ඵදිනෙදා දිවියෙහි ද සමාදන් ව වාසය කළ හැකි ය.

වාග සම්පදා

තමා විසින් දුක් මහන්සියෙන් හා විරියයෙන් යුක්ත ව උපයා සපයාගත් දෙය අනුන්ගේ ප්‍රයෝජනය පිණිස පරිත්‍යාග කිරීම වාග සම්පදාව යි. දන්දෙන අය තුළ පැවතිය යුතු කරුණු කිහිපයකි. “විගතමලමච්ඡෙරෙන චෙතසා”³³ දන් දෙන

තැනැත්තා මසුරු මළ චේතනා බැහැර කොට අනුන්ගේ මෙහෙයවීම් හෝ උනන්දු කිරීමෙන් තොර ව සිය කැමැත්තෙන් ම දන් දිය යුතු ය. “මුක්ත වාගෝ”³⁴ ලාභ කීර්ති ප්‍රසංසා නම්බු නාම ආදී කිසිවක් බලාපොරොත්තු නො වී දන් දිය යුතු ය. පෙර දුරුභණ්ඩනිස්ස නම් එක් උපාසකයෙක් සිය දියණිය උගස් කොට කභවණු කිහිපයක් ලබා ගෙන එයින් දන් දී පසු ව කුලී වැඩ කර මුදල් උපයා ගෙන දියණිය උගසින් බේරා ගැනීමට යන අතරමග දී හමු වූ එක් හිඤ්ඤාවකට තමාගේ අතේ ඇති මුදල් දී බත් මුලක් රැගෙන පූජා කළ කතාව මීට කදිම උදාහරණයකි. “පයතපාණි”³⁵ දීමට නිරන්තරයෙන් පිරිසිදු කර ගත් දැත් ඇති තැනැත්තා ය. “දාන වොස්සග්ගරතො”³⁶ කොපමණ දුන්නත් මදිය යන හැඟීම ඇති තැනැත්තා ය. යම් කෙනෙක් තමාගෙන් යමක් ඉල්ලා පැමිණෙන්නේ නම් ඔහුට ඉමහත් සතුටකි. දන් දීම ඔහුට ඉමහත් ප්‍රීතියට කරුණකි. යමක් ඉල්ලාගෙන තමා වෙත එන්නා කල්‍යාණ මිත්‍රයෙකු ලෙස සැලකීම මොහුගේ සිරිත යි. යමෙක් වෙත පැමිණ ඉල්ලීමට සුදුසු වීම “යාවයොගෝ”³⁷ යන්නෙන් අදහස් වෙයි. දෙන කෙනෙකුගෙන් ම මිස කොතරම් වස්තුවක් තිබුණත් නො දෙන කෙනෙකුගෙන් ඉල්ලීම එලක් නැත. විමසා බලා දීම, කැප සරුප් දෙයක් ම දීම, ලබන්නාට ප්‍රයෝජනවත් වූ දෙයක් ම දීම “දානසංවිභාගරතො”³⁸ යන්නෙන් කියවේ. වස විෂ මත් පැන් ආදිය ලබන්නට කැමැති වුවත් එය ලබන තැනැත්තාගේ පිරිහීම හේතු වන නිසා එබඳු දෙය නො දිය යුතු ය.

බුද්ධත්වය ලැබීම සඳහා පිරිය යුතු පාරමිතා දහය අතුරින් දානය ප්‍රධාන වේ. කාලය ධනය ශ්‍රමය සැප සම්පත් අඹු දරුවන් ඇස් ඉස් මස් ලේ හා ගරිරය ද වරක් දෙවරක් නො ව දස දහසක් වර බෝධිසත්වවරයෙකු පරිත්‍යාග කළ යුතු ය. බෝසත්වරයෙකුට වඩා පරිත්‍යාග කළ මිනිසෙකු මිහිපිට නැත. එතුමන් විසින් පරිත්‍යාග නො කළේ අසවල් දෙයකැයි කිව නො හැකි ය. එ නිසා බුදුරජාණන් වහන්සේ වරක් “මහණෙනි, දීමෙහි හා නො දීමෙහි ආනිසංස මා තරම් හොඳින් අනිත් අය දැනීම කිසිවෙක් බත් හැන්දක්වත් නො දී අනුභව නො කරත්. මසුරුකමට නො සිටිත්, තමන් ආහාර පිණිස ගන්නා බඳුනෙහි ඇති අන්තිම බත් පිඬ වුවත් පිළිගන්නට කෙනෙක් සිටිය හොත් නො දී අනුභව නො කරත්.”³⁹ යනුවෙන් වදාළහ. නිර්වාණාවබෝධයට ඇති ප්‍රධාන බාධකය තණ්හාව යි. එය අඩු වන්නේ දීමෙනි. එ නිසා තමන්ට හැකි සෑම අවස්ථාවක ම පරිත්‍යාග කිරීම උතුම් ගුණාංගයකි.

පඤ්ඤා සම්පදා

යමෙක් අවිද්‍යා අන්ධකාරය දුරු කරන සියලු දුක් දුරු කිරීම පිණිස හේතු වන ඇති වීම හා නැති වීම දක්නා පිරිසිදු නුවණින් යුක්ත වේ ද ඒ උතුම් නො වන ප්‍රඥා සම්පදාව බව වදාළහ. සංයුක්ත නිකායෙහි මහානාම සූත්‍රයෙහි මහානාම ශාක්‍ය පුත්‍රයාට ප්‍රඥා සම්පත්තිය වැඩිදුරටත් මෙසේ විස්තර කිරී දී ඇත. “ඉධ මහානාම උපාසකො පඤ්ඤවා හොති, උයදත්ථගාමිණියා පඤ්ඤාය සමන්තාගතො අරියාය නිබ්බේදිකාය සම්මා දුක්ඛගාමිණියා”⁴⁰ මෙහි දී උදය හා අත්ථ යන වචන දෙකෙන් හැඳින්වෙන්නේ සමුදය හා නිරෝධය යි. එනම් තම සියලු අත්දැකීම්වල සමුදය හා නිරෝධය දැකීම යි. මෙහි දී භාවිත කොට ඇති අරියා යන වචනයෙන්

අදහස් කර ඇත්තේ මෙම විශේෂ දැනීම ආර්යන්ට විෂය වූවක් බව ය. එ සේ ම මෙම ප්‍රඥාව නිර්වේදය පිණිස හේතු වේ. මනා කොට දුක් කෙළවර කිරීම සඳහා මෙම ප්‍රඥාව ඉවහල් වන බව සම්මා දුක්ඛක්ඛගාමිණී යනුවෙන් දක්වා තිබේ. වඩාත් පහසුවෙන් මෙය තේරුම් ගැනීම සඳහා සමුදය යනු ඇතිවීම ලෙසත් නිරෝධය යනු නැතිවීම ලෙසත් සැලකිය හැකි ය. එහෙත් මෙහි දී ඇති වීම යන වචනය අඩුපාඩු සහිත බව තේරුම් ගත යුතු ය. එනම් මෙහි දී නො තිබුණු දෙයක් ඇතිවනවා නො ව පවතින දෙයක් ම අලුත් මුහුණුවරකින් ඉදිරිපත් වීම ඇති වීම යනුවෙන් සැලකිය යුතු ය. ස්වාධීන ව කිසිදු ධර්මයකට පැවතිය නො හැකි බැවිනි. මෙය පටිච්චසමුප්පාද න්‍යාය වෙයි. මහානත්ථීපදොපම සූත්‍රයේ දී “යො පටිච්චසමුප්පාදං පස්සති, සො ධම්මං පස්සති, යො ධම්මං පස්සති, සො පටිච්චසමුප්පාදං පස්සති.”⁴¹ මෙසේ යමෙක් පටිච්චසමුප්පාදය වටහා ගනී ද, හෙතෙමේ ධර්මය වටහා ගනී. යමෙක් ධර්මය වටහා ගනී ද හෙතෙම පටිච්චසමුප්පාදය වටහා ගනී. මේ සත්‍ය විශ්ව සාධාරණ වූවකි. ලෝකයේ ගුරුවරුන් උපන්න ද නූපන්න ද ස්ථිර ධර්මතාවක් වූ මේ සත්‍යය සැමදා සියලු තැන්හි විද්‍යමාන වෙයි.

පුද්ගලයා හෝ මා යනුවෙන් හඳුන්වන්නේ ද ලෝක නියාමයේ ප්‍රතිඵලයකි. ද්‍රව්‍ය සංකලනයේ ප්‍රතිඵලයකි. මේ නිසා මමත්වය මුල් කොටගෙන ක්‍රියා කිරීම සුදුසු නැත. “අනිච්ච සඤ්ඤං භාවෙනබ්බා අස්මිමානස්ස සමුග්ඝාතාය” යනුවෙන් අස්මි මානය හෙවත් මා යන දැඩි හැඟීම මුලිනුපුටා දැමීම පිණිස අනිච්ච සංඥාව වැඩිය යුතු බව බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කළහ. මේ ප්‍රඥා සම්පදාව යි.

ආන්තික සටහන්

- 1 බුද්දක නිකාය i කොටස, ධම්මපද පාළි, බුද්ධ වග්ගය, 106 පිට. 04 ගාථාව.
- 2 ථෙරිගාථා පාළි, මහා නිපාතය, සුමේධා ථෙරිගාථා, 106 පිට. 499 ගාථාව.
- 3 බුද්ධවංස පාළි, සුමේධ තාපස කථා, 30 පිට. 58 ගාථාව.
- 4 බුද්දක නිකාය i කොටස, ධම්මපද පාළි, බාල වග්ගය, 40 පිට. 12 ගාථාව.
- 5 දීඝ නිකාය iii කොටස, සීගාල සූත්ත, 306 පිට.
- 6 සංයුත්ත නිකාය i කොටස, වෙරොචන අසුරින්ද සූත්ත, 402 පිට.
- 7 ජාතකපාළි i කොටස, වට්ටක ජාතකය, 48 පිට. 118 ගාථාව.
- 8 හත්ථවනගල්ල විහාරවංසය, 27 ගාථාව,
- 9 අංගුත්තර නිකාය vi කොටස, ඉණ සූත්ත, 118 පිට.
- 10 බුද්දක නිකාය i කොටස, ධම්මපදපාළි, මලවග්ගය, 11 ගාථාව, 86 පිට.
- 11 බුද්දක නිකාය i කොටස, ධම්මපද පාළි, මල වග්ගය,
- 12 එම, බුද්ධ වග්ගය, 40 පිට. 12 ගාථාව.
- 13 සංයුත්ත නිකාය i කොටස, සත්තජටිල සූත්ත, 148 පිට.
- 14 බුද්දක නිකාය i කොටස, ධම්මපද පාළි, බාල වග්ගය, 40 පිට. 12 ගාථාව.
- 15 දීඝ නිකාය iii කොටස, සීගාල සූත්ත, 218 පිට.

- 16 මජ්ඣිම නිකාය iii කොටස, බහුධාතුක සූත්ත, 194 පිට.
- 17 උපඨිඨමිදං හන්තෙ බ්‍රහ්මචරියස්ස කල්‍යාණමිත්තා කල්‍යාණසභායතා කල්‍යාණසම්පවඨිඨතාති, සංයුත්ත නිකාය v කොටසේ i, උපඨිඨ සූත්ත 04 පිට.
- 18 එම,
- 19 මජ්ඣිම නිකාය iii කොටස, සුඤ්ඤත වග්ගය, බාලපණ්ඩිත සූත්ත, 372 පිට.
- 20 දීඝනිකාය iii කොටස, සීඟාලක සූත්ත, 302 පිට.
- 21 එම,
- 22 මජ්ඣිම නිකාය ii කොටස, සෙන සූත්ත, 32 පිට.
- 23 මජ්ඣිම නිකාය iii කොටස, දක්ඛණාවිභංග සූත්ත, 520 පිට.
- 24 සුත්තනිපාතය, ආලවක සූත්ත, 56 පිට.
- 25 එම, 58 පිට.
- 26 විසුද්ධිමග්ග, කම්මට්ඨානග්ගහණ නිද්දෙස,
- 27 එම,
- 28 මජ්ඣිම නිකාය i කොටස, චූලගොසිංග සූත්ත, 496 පිට.
- 29 සංයුත්ත නිකාය i කොටස, චත්ථු සූත්ත, 68 පිට.
- 30 අංගුත්තර නිකාය v කොටස, 208 පිට.
- 31 මජ්ඣිම නිකාය ii කොටස, අම්බලට්ඨිකරාහුලොවද සූත්ත, 132 පිට.
- 32 එම,
- 33 සංයුත්ත නිකාය i කොටස, දෙවා සූත්ත, 408 පිට.
- 34 එම,
- 35 එම,
- 36 එම,
- 37 එම,
- 38 එම,
- 39 එම,
- 40 එම,
- 41 මජ්ඣිම නිකාය i කොටස, මහාහත්ථිපදොපම සූත්ත, 460 පිට.